

Voorwoord

That's your problem.' Zo reageert Slobodan Milosevic op de vraag van het Joegoslavië-Tribunaal of hij schuldig of onschuldig is. Milosevic erkent het Tribunaal niet en de aanklacht dat hij oorlogsmisdaden heeft begaan in Joegoslavië, doet hem schijnbaar niets. Toch heeft het Tribunaal de macht hem vast te houden en zelfs zijn retoriek met één druk op de knop te verstommen. De rechters zijn verplicht aan te nemen dat de aangeklaagde onschuldig pleit, als hij hierover geen uitspraak wenst te doen en het kan ongewenste uitspraken afdoen als ongepaste toespraken.

De rechtszaak tegen Milosevic wordt in de toonaangevende journalistieke media beschouwd als het meest opzienbarende proces sinds het Neurenberg-Tribunaal. Daarmee was het al voor de aanvang historisch. Al voor 1999 verscheen de eerste publicatie over de oorlog op de Balkan en het aandeel van Milosevic erin en bij tijd en wijle laten historici op televisie hun licht schijnen over dit proces tegen één van de aanstichters van het geweld en de verwachte uitkomst. Toch lijkt het wat vroeg voor historische bespiegelingen, die onherroepelijk emotioneel en politiek gekleurd zijn en zo niet, dan toch als zodanig ontvangen kunnen worden. Deze rechtszaak is net als zo veel andere rechtszaken, nu en in het verleden, glad ijs voor de geschiedwetenschapper. Een slippartij teveel en hij heeft zelf een proces aan zijn broek hangen; voor smaad. Het streven om de waarheid te achterhalen brengt immers de neiging tot oordelen met zich mee en beroepsethische vraagstukken voeren daardoor een prioriteitenstrijd met maatschappelijke verantwoordelijkheden.

Het breukvlak van wetenschap en actualiteit waarop dit gevecht plaatsvindt, maakt recht en rechtszaken tot een interessant thema voor *Groniek*. In het eerste artikel van Antoon de Baets over smaadprocessen tegen historici wordt ingegaan op de manieren waarop historici door het uitoefenen van hun beroep zelf in rechtszaken betrokken worden, hetzij als getuige hetzij als beklagde. Ook belicht De Baets de effecten die smaadzaken hebben op het werk van de historicus. Een recente smaadzaak is de zaak die de familie Tudjman tegen het satiristisch weekblad *Feral Tribune* aanspande. Deze wordt beschreven door Floribert Baudet en Jan R. Blaauw. De vragen wat 'recht' eigenlijk is en wat de overeenkomsten en verschillen tussen een rechter en een historicus zijn komen naar voren in het artikel van Chris Coppens. Ook A.H. Huussen gaat op die laatste vraag in: hij zet rechtshistoricus A.S. de Blécourt tegenover cultuurhistoricus

Carlo Ginzburg. Dit doet hij aan de hand van de strafzaak tegen de achttiende-eeuwse satiricus Jacob Campo Weyerman. Remco Regtuit tenslotte zal hopelijk niet van smaad beschuldigd worden voor zijn bijdrage over de confrontatie tussen Aischinen en Demosthenes.

Het Supplement herbergt als vanouds de rubriek *Persoonlijkheden*. Koen Koch legt uit hoe de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog voor hem inzichtelijker werden door het leven en de poëzie van Siegfried Sassoon. In een artikel over Franz Kafka, legt Arjan Marchand een dwarsverband tussen enerzijds de sociale positie van Joden in Praag en anderzijds de Kafkaeske gespletenheid van het hieraan niet willen of kunnen aanpassen en tegelijkertijd het verlangen naar een thuisbasis. In de vaste rubriek *Bronnen* tenslotte, schrijft Hendrik de Moel over zijn fascinatie met Willem Frederik van Nassau-Dietz en diens dagboeken. Wij wensen u veel leesplezier toe!

de redactie